

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri predpoldne ter stane z izrednimi prilagami ter s »Kažipotom« ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta 6 » 60 » » » 3-30
četrt leta 3 » 40 » » » 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 7, v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 8. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglasi in poslanice se računijo po peti vrstah če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po dogodbi. — Večje črke po prostoru.

Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7, v I. nadstr. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati Ivo Gorica. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od »Soče« vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Nova železnica

in nje pomen za našo deželo

III.

Naša dežela pridela marsikaj dobrega, kar si je pridobilo vpoštevano ime na svetovnem trgu. Le pomislimo, kako je živo v Gorici spomladi in poleti, koliko različnih pridelkov se pelje dan za dnevom v tej dobi na kolodvor, namenjenih za izvoz. Vse to da velik skupiček. Toda kdo ima glavni dohodek od vsega tega. Ne oni, ki pridela, marveč prekupec, Lah in Nemec. Dunajčani hodijo v Gorico, da odpošiljajo od kmeta kupljeno blago domov, laške trdke vidimo, kako bogatijo potom izvozne trgovine, le tisti, ki bi moral biti prvi, je najmanj prizadet pri pravem dobičku.

Dosedanje zveze niso bile toliko ugodne za izvoz proti severu, ali sedaj se odpira nova zveza, ki bo na to stran jako ugodna. Radi tega pojde promet izvozne trgovine brez dvoma v največji meri po njej, in radi tega pa se gotovo pomnoži število raznih kupcev, zlasti s severa. Vse se bo prodalo, še premalo bo.

Prav zategadel pa je skrajni čas uresničiti razmišljanja, kako se okoristiti z našimi pridelki, da ne bodo naši deželani dobivali za svoje pridelke le to, kar se jim plača na izvoznem trgu v Gorici, marveč da ostane v naših rokah tudi ves skupiček in dobiček, katera dajejo naši pridelki drugorodcem. To, kar dobi naš pridelovalec, je le manjši del, večji pade tujcu v roke. Res, da imamo po svetu nekaj prodajalcev sadja, ki tržijo, am, res je tudi, da se razvija v zadnjem času direktna trgovina s Trstom glede nekaterih pridelkov, ali tega vsega je le še malo ter ne izda še nič proti izvozni trgovini v tujih rokah.

Brez dvoma bodo drugorodni trgovci skušali vedno obdržati sedanjí položaj na našem trgu, zlasti še, ker si utrdijo svoja stališča v Trstu ter bodo nam toliko bližje. Kaj naj res nasproti vsemu temu držimo križema roke ter gledamo, kako bo pihala železnica po naši deželi z našimi pridelki, in kako zadovoljno bode gledal za njo drugorodni kupec ter štel na tiho tisočake, katere mu prinese

novi promet za trud in delo slovenskega kmetovalca?!

Od vseh strani se polaga velikanska važnost na novo železniško zvezo s Trstom. Poslanci in ministri jo imenujejo železnico svetovnega pomena, Nemci so neprestano na delu za novo okupacijo — naše južne dežele si hočejo podvreči v trgovskem oziru, in po tem še v kakem drugem! Velika važnost novih prometnih zvez doni pa tudi iz slovenskih listov. Tudi med nami se vpoštevava prav alpska železnica, in čuli smo tudi že nasvete, ki merijo na to, da bi si pridobili tudi mi primerno pozicijo v novem trgovskem položaju.

V »Slov. Narodu« smo čitali nedavno temu zanimiv članek »Slovenci in Trst«, kjer je pokazano na veliko važnost Trsta vsled nove zveze in kako naj bi si mi pomagali. V drugem takem članku čitamo nasvet, da naj se skliče v Trst zaupni shod slovenskih trgovcev, na kateri naj bi se povabili tudi trgovci iz Dalmacije, Istre in Hrvaške. Pametna misel, ki bi utegnila vesti do zveze, katera bi bila jugoslovanskim interesom le v korist. V Trstu se imajo nam odpreti oči, da bomo videli proti severu, pa tudi preko morja. Na vse strani bo odprta pot za trgovino. In kar imamo v rokah, s tem pač tržimo sami direktno, ne pa da nam tuli tujec iz rok dobiček ter da le malo skupička. V Trstu pa naj se izvede tudi organizacija, po kateri si priborimo trdna tla v vsej trgovini.

Članek v »Nar.« pravi: »Mislim, da si opomoremo najlažje z ustanovitvijo delniških družb. Kako lahko bi se to izvedlo. Vsak trgovec iz Slovenije odtod iz Hrvaške, Istre, Dalmacije, Slavonije, Bosne in Hercegovine naj bi bil delničar te ali one — delniške družbe. — In ako bi bile delnice le po par sto kron, koliko ogromnega kapitala bi se dalo skupaj spraviti! Čisto naravno je, da bi trgovci svoje potrebščine potem le pri društvu naročali — čigar delničar je —. Pri vsem tem bi trgovec vlekel dvojni dobiček: od delnice in drugič bi robo znatno ceneje kupil, kakor od Žida. Da bi se na ta način ustanovljene delniške družbe dobro držale, o tem ni dvoma. Le en slučaj: Čehi so si v Kolínu ustanovili tovarno za surrogate (cikorijo). Delničarji so skoraj vsi trgovci, da, celo mali kramarji. In če ravno je

»Francova« cikorija svetovno znana, bodeš na Češkem in Moravskem opazil večinoma kolinsko cikorijo. Kolinska tovarna izhaja naravnost briljantno!

Ustanovilo naj bi se v prvi vrsti — delniško društvo za razpošiljanje južnega sočivja. Ako okupiramo le Češko in Moravsko, in bratje Čehi nas bodo radi podpirali, je družbi zagotovljen obstanek. Sploh bi se pa morale za vse bolj važne predmete ustanoviti delniške družbe. Ali nam je res potreba le od Židov kupovati kavo, riž, olje itd. itd.?

Ustanovimo si saj na najbolj važne predmete v Trstu skupno zastopstvo, da bode kos svojemu poklicu, in delujmo sami s tujimi državami!

Želeti bi torej bilo, da se to važno za nas Slovence pereče vprašanje spravi v tek. Sveta dolžnost zavednega trgovca je, da z dobrim svetom in nemurnim delom — to važno akcijo po svoji moči podpira.

„Lega nazionale“

in cesarjeva sankcija.

Te dni smo čitali v reškem »Novem listu« tak-le dopis iz Istre:

»V zadnjem zasedanju istrskega deželnega zbora v Kopru je sklenila italijanska večina, da se iz deželnih zakladov podeli društvu »Lega nazionale« podpora v znesku 10.000 K. Predlagatelj je utemeljeval svoj predlog s tem, da »Lega« mudi velike duševne koristi, toliko Italijanom kolikor Hrvatom v Istri.

»Lega« da je v korist Hrvatov v Istri! Krvav je ta insult, vržen v obraz našim ljudem v Istri.

Ali je potreba, da osvetlimo to s primerami? Ali je potreba, da tu načrtamo pogubno delovanje tega društva? Čemu? Tekom 14—15 let, odkar se je zaleglo to društvo med našim narodom, smo ob mnogih prilikah očrtali njegovo strupeno delovanje. Ob tej priliki se hočemo dotakniti le glavnih momentov borbe, katero je začelo z nami to neprijateljsko društvo.

»Lega nazionale« je nadaljevanje društva »Pro Patria«, društva, ki je imelo isto svrhu kakor »Lega«. Ali to društvo ni znalo tajiti svojega pravega namena, in vlada, kateri je bila dobro došla neka veleizdajška brzojavka, odposlana po odboru »Pro Patria«, je razpustila društvo, kar je izzvalo razburjenje med Italijani »della Regione« in onimi v Italiji.

Ali to ni trajalo dolgo. Italijanom je nedostajalo društvo, katero naj služi z raznarodovanjem istrskih Slovanov najbolj njihovim končnim ciljem. Ti cilji so jasni. Italijani jih niso nikdar tajili niti pred licem e. kr. avstrijske vlade. In tako so oni svojemu razpuščenemu društvu dali le drugo ime, in kmalu na to je zasnilo društvo »Lega nazionale« ter začelo s svojim pogubnim delovanjem v našem narodu.

Na to je stopila v življenje naša družba. Njej ni bilo treba, da seže po tujem, na lastni lastni je imela vse polno neizorane zemlje, sedemnajst tisoč otrok brez šole. In narod neuk, brez šole, je slepo orodje v rokah tujca!

Družba je začela s svojim delovanjem, ali pri vsakem koraku je naletela na zapreke, ki jih ji je metala pod noge dušmanska »Lega«. Družba je zgradila solo v čistem hrvaškem kraju Kašteliru — ali tudi »Lega« takoj za njo v neposredni bližini. Tako se je zgodilo tudi v Vabrigi, tako v Livadah, v Fabeih, v Raklju, itd., da ne govorimo o Humu, Sočicah, Rabcu ter o raznih drugih čisto hrvaških krajih, kjer »Lega« še danes sama ter brez vsakega odpora od hrvaške strani raznaroduje naš življenj, naše ljudi.

To je bilo doslej, ali za prihodnost ima »Lega« svoje osnove, katere prikazujejo očito, kako je namerila z nožem prav v naše prsi. Glede sredstev je ne boji glava. Pa naj bodo izdatki še tako veliki, odbor »Lega« ve že naprej, da mu pomoč ne odmanjka. Naši Italijani so — to se mora reči — požrtvovalni; oni doprinašajo, neprestano doprinašajo v korist svojega društva. In potem Italija! — Društvo »Dante Alighieri«! — in drugi mogočni faktorji!

Ali dalo bi se reči, da za prihodnje »Legine« osnove vse to ne zadošča. Potrba

— 49 —

Brez dogme.

Roman.

Spisal H. Sienkiewicz. Iz poljščine poslovenil Podravski. (Dalje.)

Teta je takoj začela pospravljati svoje kovčege. Ona je navajena vse urno opraviti in hoče oditi jutri zjutraj. Pri obedu sem jo dražil, trdela, da ima svoje konje rajše nego nas in da se ji k njim tako mudi. Odgovarjala mi je: »Oh, kako si nespameten! Molči rajše!« toda čez trenutek, spozabivši se, se je začela razgovarjati sama s seboj o žrebarnici.

Seja je danes trajala dovolj dolgo. Angelica se je vrlo držala. Obraz je že naslikan.

Dne 29. velikega srpana.

Teta se je odpeljala z jutranjim vlakom z Dunaja. Pri seji smo bili skupaj z gospo Celino, katera, zagledavši Angeličin obraz, jedva naslikan, se je komaj premagala, da se ni jela glasno hudovati. Nima pojma o slikarstvu in vseh fazah, skozi kakoršne mora iti slika, zato si je mislila, da njeno lice res ostane tako — to je odurno in prav nič podobno. Moral sem jo pomirjati; na to si je tudi Angeli domislil, za kaj gre, in smeje se, jo zagotovil, da je to, kar vidi, šele zapredek, iz katerega se izleže metulj.

V tolažbo je dejal sam naposled:

»Mislim si, da bo to jeden najboljših mojih portretov, kaj že davno nisem slikal tako »con amore«.

Naj bi se njegove besede uresničile!

Po dovršeni seji sem šel po listke v gledališče. Ko sem se z njimi vrnil, sem našel Angelico samo — in skušnjavec me je jel skušati na vso moč. Pomislil sem si, da ko bi mi ona hotela pasti v naročje, bi bil sedaj za to kaj ugoden trenutek, in pri pomisleku na to sem čutil, da bledim, da mi žile jamejo nasilno vtrpati, da trepetam na vsem životu in da nimam sape. V sobi je bilo na pol temno, zavese na pol zagnene. Zbral sem skupaj vse svoje moči, da premagam te neukrotljive sile, ki so me tlačile k njej. Zdela se mi je, da se kar vročina odbija od nje — da prav te misli razburjajo tudi njeno čušo. Mogel sem jo poigrabiti, in si jo pritisniti na prsi, poljubovati ji oči in usta. Neki glas mi je jel govoriti: »Ko bi potem tudi poginil!« Ona je takoj zapazila moje nenavadno stanje, v obeh se ji je pojavil strah, toda takoj se je premagala in rekla urno:

»Moraš mi biti varuh, dokler se ne vrne mati; nekaj sem se te bala, ali sedaj ti zaupam in se počutim dobro s teboj...«

Jaz sem ji jel poljubovati roke in ponavljati z zamolklim glasom:

»Ko bi ti vedela, ko bi ti vedela, kaj se godi z menoj!...«

Ona pa mi odvrne sočutno in otožno:

»Jaz vem to... in čim bolj plemenit, tem boljši si...«

Trenutek sem se boril sam s seboj, naposled me je razorožila. Nisem smel. Na to si je ves tisti dan prizadevala mi to nagraditi. Še nikdar nisem čital v njenih pogledih več naklonjenosti, še nikdar ni bila tako mila do mene. Ali je to morda najboljša pot, ka-

koršno imam pred seboj? Ali se na ta način občutki najpoprej ojačijo v srcu Angelice in ga najpoprej zmagajo? — tega ne vem in si zamán ubijam glavo...

Zakaj od druge strani, hodé po tej poti, žrtvujem na vsakem koraku iz ljubezni samo ljubezen.

Dne 29. velikega srpana.

Pripetilo se je nekaj čudnega in prestrašujočega. Angelica je med sejo pred slikarjem, »pozujoča« najmirnejše, nakrat strepetala, obraz ji je zalila rdečica, na to pa je postala bleda kakor platno. Jaz in Angeli sva se oba močno prestrašila. On je v tem hipu pretrgal delo ter prosil Angelico, naj si počije; jaz sem ji podal vode. Hotela je »pozovati« dalje, toda videl sem, da se na to le sili in da tiči v njej nekak nemir. Mogoče, da je že bila vturjena. Dan je bil jako soparen; celo zidovje je bilo razgreto. Odpeljal sem jo poprej domu nego poprejšnji dan. Potoma se ji ni vrnila njena navadna dobra volja. Med obedom je znovič nakrat vsa zarudela. Jela sva jo z gospo Celino izpraševati, kaj ji je? Zatrjevala nama je, da ji ni ničesar. Na moje vprašanje, če naj ji pripeljem zdravnika, je odgovorila nenavadno živo in celo nekako razdraženo, da tega nikakor ni treba, in da se počuti dobro. Toda ves ostali dan je bila bleda; njene obrvi se vsaki hip naježijo in lice pridobiva nekaj surov izraz. Do mene je bila malomarnejša nego včeraj — in časih se mi je zdelo, da se ogiblje mojemu pogledu. Ne razumem, kaj je to. Grozno nemiren sem. Znovič ne bodem spal, in ko bi tudi zaspal, čutim, da bi imel nekake sanje, podobne onim, o katerih sem že pisal.

je še drugih sredstev, vsekakor — in v tem tiči prav veličina krvave ironije! potreba je dobiti način, kako da sami istrski Hrvatje do- prinašajo iz svojih žuljev k raznarodevanju svoje lastne dece. In ta način so Italijani do- bili. Oni imajo večino v istrskem deželnem zboru, tam velja njihova — naj se torej gla- suje 10.000 kron iz deželnih fondov za „Lego“. — Tak predlog je bil seveda sprejet, na to pa se je čakalo, kaj se zgodi zgoraj, ali se odobri, ali se sankcionira ta sklep ita- lijanske večine, naperjen proti najvitalnijim in- teresom našega narodnega obstanka v Istri.

In evo — kakor smo izvedeli — je ta sklep dobil cesarjevo sankcijo — in danes ima „Lega“ v svoji blagajni 10.000 kron, po večini hrvatske muke in hrvatskih žiljev.

Italijanski časopisi plavajo v radosti. Ti kažejo, evo, še cesar, še on je z nami.

Ne tajimo, da je to za nas novi udarec. Precedens je napravljen — in naši Italijani se bodo znali okoristiti z njim. In mi stojimo pred dejstvom, da bo v bodoče tudi naš de- nar služil za sredstvo zatiranja našega imena in naše krvi.

Ostaja nam edina naša družba sv. Ci- rila in Metoda za Istro. Ali na veliko našo togo in žalost moramo povedati kruto res- nico, kako je začel za to našo najsvetjšo in- stitucijo pojenjavati interes med narodom. Ču- jemo, da se naša družba še ni nikdar nahajala v tako slabem položaju, kakor se nahaja dan- današnji. Družba je zgradila doslej okoli 10 zgradb ter namestila 20 učiteljev in učiteljic. Sedaj zida na petih mestih. Izdatki so, kakor se vidi, ogromni, ali pomoč je vedno manjša.

Zamislimo se v to, Hrvatje! Italijani imajo za seboj vse: oblasti, vlado, Italijo in — Istrski Hrvatje imajo svoje brate!

Njim bi bila ta bratska pomoč zadostna, ako bi bila le nekoliko obilnejša in rednejša. Ker v našem narodu v Istri je nekaj, s čemur ne računajo niti Italijani niti njihovi visoki pokrovitelji, in to je: ljubezen našega ple- mena do svojega maternega jezika. Ako bo- demo s svoje strani vstrajali, ako bomo mogli zidati in vzdrževati šole v Istri — potem je naša stvar v Istri rešena. Narod bo na naši strani kakor je tudi danes, in to bo najboljši odgovor na najnovejši — žal — vspeli atentat istrskih Italijanov na obstanek hrvatskega ži- vlja v Istri.

DOPISI.

Iz Biljane. — Neki tuji modrijan, namreč iz Kojskega, se je priponudil tukajšnjemu g. župniku za zagovornika, kakor češ da zna boljše odgovarjati na dopise iz Biljane kakor g. župnik sam. Tako se je predznil tuji do- pisnik v „Gorici“ št. 11. pisati proti vrsticam iz Biljane, ki jih je priobčila „Soča“, katere so bile jako potrebne. Dopisnik v „Gorici“ jako nesramno blati dopisnika iz Biljane, ka- kor češ da je vsa gola laž. Kako se predzrne

taji dopisnik zagovarjati tukajšnjega župnika, ker smo prepričani, da mu je jako malo znano o Biljani, toliko manj pa, kar naš župnik go- vori v cerkvi. Dopisnik v „Gorici“ pravi, da tukajšnji župnik podpira tudi ljudi, ki mu niso v sorodstvu. No, dopisnik je to prav zadel, kajti ljudje, ki stanujejo v farovžu, niso menda v sorodstvu g. župniku! Dopisnik pravi, da je župnik Kristusov namestnik in da kot tak se mora ravnati po Kristusovih nau- kih. Kar je učil Kristus, je tudi sploval. Ali njegovi namestniki? Dopisnik trdi, da tu- kajšnji g. župnik bi rad imel očeta pri sebi, toda oče noče zapustiti svojega rojstnega kraja. Nam pa je znano iz gotovega vira, da oče g. župnika bi rad bil na svoje stare dni pri svojem sinu. Vzrok, da noče priti, je ta, ker mu srce krvavi, da mu bodo tuji ljudje merili jed in pijačo. Dopisnik v „Gorici“ se je izrazil, da se je dopisnik iz Biljane v „Soči“ tako nesramno zagnal v župnika, ka- kor delajo vsi somišljeniki tega umazanega lista. Čudno, da tudi klerikaleci čitajo take uma- zane liste, ker to župnik tako strogo prepo- veduje, in v cerkvi priporoča, da naj se jih ogibajo kakor kuge. Ali je njim dana večja pravica, čitati „Sočo“ in „Primorec“, kakor onira, katerim pravijo „liberalci“? Dopisnik v „Gorici“ je gotovo klerikalec. Kot tak bi ne smel čitati „Soče“. Ali se ne stramujete svo- jega dejanja? Ali se morda spozabite iz gole radovednosti? No, temu se ni čuditi, ker „Soča“ in „Primorec“ priobčita večkrat kak članek, kateri ni po godu duhovščini. Ali res- nica oči kolje! Toliko v pojasnilo lažnivemu dopisniku, kateri blati poštene ljudi.

Iz Baluj. — Namenil sem se že večkrat pisati, pa sem se potrpel; sedaj pa vidim, da je dovolj, mera je polna tega, kar naš slavni pridigar ob vsaki priliki čenča. Vedno razlaga o slabih spisih, o narodno-napredni stranki in njenih voditeljih, da pišejo „liberalci“ „Proč od Rima“ itd. Vedno ima na jeziku Rim. Temu se čudim, da mu je tako na srcu ita- lijanski Rim, ker se ima za pravega narod- njaka. In vedno pomiluje, kako izganjajo na Francoskem redovnike iz dežele. Že vedo, za- kaj tako delajo. Delat naj gredo lenuhi. Z de- lom si mora človek kruh služiti. Tako je bilo rečeno že v raju. — Klerikalni listi pišejo vedno o jednaki volilni pravici, naš Nace pa hoče sam vse ukazati: sam si izbira mežnarja, organista, ključavničarje, občina jih pa pla- čuje. — Pred vsem mu svetujem, naj neha s takim pridiganjem, ker smo ga že sili — o drugem pa o priliki. Domačini.

Domače in razne novice.

Poroka. — Danes se je poročil gospod Josip Bric, učitelj, z gospodično Metodo Vodopivecovo iz Dornberga. Vse naj- boljše!

Premeščen je sodnijski tajnik dr. T. Stegu iz Gorice v Trst.

Imenovan je sodnijski tajnik dr. Fran An- drich sodnijskim svetnikom v Trstu.

Arskultantom je imenovan sodnijski prak- tikant g. H. Ferjančič.

Umrli je v Vipavi g. Ivan Dolenc, c. kr. stotnik v pokoju.

Zemeljski potres na Gorškem. — Dne 3. t. m. ob 8^h, uri zvečer se je pojavil srednje močen potres na Tolminskem. Od tod se je razširil na vse strani v sosesčino. Čutili so ga torej tudi še na Kanalskem in izven Goriske na Krajskem po Bohinjski in Gorenji Savski do- lini. Najbrže je potres segel tudi preko Pre- dela na Koroško in preko Kolovrata v Nadi- ško dolino. Z Gorškega so došla poročila o potresu iz naslednjih krajev: Bovec, Drežnica, Gorenjopolje, Grahovo, Kobarič, Kred, Levpa, Livek, Sv. Lucija, Podbrdo, Podmelec, Ročinj, Smast, Srpenica, Soča in Tolmin. Na podlagi teh poročil in onih, ki so došla iz Kranjske, da se soditi, da je središče izpodzemeljskemu pojavu bilo v oblastni masi Triglavove gorske skupine, in sicer menda ali v Krnu, ali pa v Bogatinu. Najbrže ondi je mogočna podzemelj- ska sila v hipu neznatno premaknila nagro- madene kamenene sklade, in vztrepetala je zemlja do 40 kilometrov daleč na okoli. — Nadaljna poročila, ki se pričakujejo, pokažejo, v koliki meri je to menenje glede središča po- tresa opravičeno. P. n. gg. poročevalci so na- prošeni, da izvolijo poslati svoja naznanila po- verjeniku potresnega odbora akademije zna- nosti, g. prof. Ferd. Seidl-u v Gorico.

„Družba sv. Cirila in Metoda“ je zopet spre- jela od založnika družbenih vžgalic, rdke J. Perdan v Ljubljani, znaten prispevek 1000 K.

Družbi prihaja torej od prodaje vžgalic trajen dohodek, in zato pozivljamo slovensko občinstvo in posebno slovenske trgovce, da ku- pujejo samo vžgalice „družbe sv. Cirila in Metoda“.

Podaljšanje vipavske železnice. — Z Dunaja se nam poroča, da v ministerstvu resno mi- slijo na podaljšanje vipavske železnice. Menda se zanjo zanimala v prvi vrsti vojaška oblast, ki, kakor znano, baš sedaj pomnožuje vojaške čete ob italijanski meji. Za vsak slučaj bi bilo umestno, da bi prizadete občine poslale prošnje na pristojna mesta. „Notranjec“.

Slavka klesarjev v Nabrežini. — Pišejo: Delo je vstavljeno že deseti teden. Delavci oziroma njih odbor nima zdaj načina, da bi se pogajal in da bi se kakor bodi popravile difference. Nekaj so zakrivil delavci sami, še več pa nekateri gospodarji. Temu dokaz je, da večina malih gospodarjev ne vstrajajo več pri velikih zahtevah, ampak iščejo dotike z delavci. Ti mali gospodarji vedó, da je stvar vendar dru- gačna, nego jo pripoveduje provzročitelj vsega. Izjava v „Piccolo“ je bila sicer navidezno jako nedolžna in je morda napravila kaj utisa na one, ki si tega gibanja prav ne tolmačijo, ali na delavce je ostala brez utisa. Oni „comuni- cato“ je sicer res rekel le toliko, da so vrata odprta vsem, brez razlike ali so organizirani

ali ne. Toda za domače klesarje ni to vse eno, ker na ta način se more v Nabrežino prikladiti vsakdo in morda tudi najnevednejši italijanski „krumir“, in bi delal škodo delav- stvu o vsaki priliki. Organizirani delavci so pa dobri. Pomisliti treba, da krumirji (delavci vsiljivci) so tu le Italijani, katere bi hotel Fa- vetti privleči semkaj, ter iztirati domače de- lavce. O tem računa seveda tudi, da bo mogel z italijanskimi delavci laglje konkurirati v obrti. „Comunicato“ v „Piccolo“ trdi tudi, da v tarifi in delavskem redu ni nikakih diferenc. Ali če primerjamo s tarifo 1903., vidimo ta- koj, da je precej toček kršenih. Sedaj hočejo delavci razveljaviti tarifo, ki velja od 1903. do 1906. in istotako odkloniti spomenico go- spodarjev ter uvesti boljši red, a mezdno pri- mereno uravnati. Če hočejo gospodarji dobro sebi in delavstvu, in če nočejo provzročiti škode Nabrežini, naj pridejo delavstvu neko- liko nasproti, da se tako izognemo sovraštvu, ki bi imelo slabe posledice za obrt v Nabre- žini. Gospodarji naj uvažujejo te besede.

Silajni ples slov. bralnega in podpornega društva. — Odbor društva vabi ponovno na ples v „Trgovskem Domu“ v nedeljo 10. t. m. Po- vdarjamo, da zadostuje čedna nedeljska obleka, kakoršno ima pač vsak, ter da se ni treba nikomur bati, da bo morda vse previsoko ter bi se ne čutil domačega v oni krasni dvorani. Poskrbljeno je za to, da bo pač vsakdo zadovo- ljen ter se bo mogel po svoje zabavati. Želeti je prav obile udeležbe od strani delavskih slojev. Istotako pa se pričakuje obile udeležbe od strani prijateljev delavstva. — Cene v restavraciji so zmerne. — Torej v nedeljo zvečer v „Trgovski Dom“.

Plesi v „Trgovskem domu“. — Ta mesec bodo še plesi: podpornega društva in čast- niški; 1. marca bo ples podčastnikov, 2. marca orožnikov celega okraja, 4. marca ples slo- venske mladine, ki bo eden najživahnejših, a 7. običajna pustna maskerada Sokolova.

Ob sredah je v restavracijskih prostorih plesna vaja obeh zborov „Pevskega in glasbe- nega društva“.

Občni zbor „Sokola“ se je vršil v soboto dne 12. t. m. ob obilni vdeležbi. Daljše poro- čilo prihodnjic. Novoizvoljeni odbor se je sestavljal sledeče: br. dr. Treo, starosta, br. Sr., Kovačič, podstarosta, br. Zadel J., načelnik, br. Ferfolja J., tajnik, br. Me- ljavec J., blagajnik in odborniki br. dr. Puc A., Kranjc Lud. in Pintar F.

Štrajk na Blanci. — 400 delavcev je opu- stilo v ponedeljek delo na Blanci pri gradnji kolodvorskih stavb v podjetništvu „Union- Baugesellschaft“. Štrajku je bil vzrok ta, ker se ni dalo delavcem zahtevanega povišja. Ali še tekom dneva je prišlo do sporazumljenja med delavci in podjetništvom in včeraj v jutro je pričelo zopet redno delo.

Prelep. — V Solkanu je bilo prišlo do pričkanja med lahi in domačini, ko so igrali

(Dalje v prilogi.)

Dne 30. velikega srpana.

Okrog mene se godi nekaj nerazumljivega. O poludne sem potrkal na vrata teh gospa, hoté vzeti Angelico s seboj k slikarju; med tem pa ju ni bilo doma. Služabniki v hotelu so mi povedali, da sta pred dvema urama naročili voz in se odpeljali ven iz mesta. Nekoliko začuden sem sklenil počakati ju. Za- res po preteku pol ure sta se vrnili, toda Angelica, ko je šla tesno mimo mene, mi je molče podala roko ter odšla v svojo sobo. V tem času sem vtegnil ven- dar zapaziti, da je njeno lice razburjeno. Mislim sem si, da se gre spreobleč, med tem pa je gospa Celina rekla:

„Moj dragi Leon, bodi tako prijazen ter pojdi k Angeliju in mu povej, da Angelica danes ne pride. Angelica je tako razburjena, da bi danes na noben način ne mogla pozovati.“

„Kaj ji je?“ jo vprašam z največjim nemirrom.

Gospa Celina je za trenutek omahovala, končno je odvrnila:

„Ne vem; peljala sem jo k zdravniku, toda nisve ga našli. Pustila sem mu obiskovalnico s prošnjo, naj bi blagovolil dospeti k nam v hotel... V ostalem... ne vem...“

Ničesar več nisem mogel poizvedeti. Vzel sem koleselj in se odpeljal k Angeliju. Ko sem mu pove- dal, da Angelica ne dospe, se mi je zdela, da me je nekako nezaupno pogledal. Vspričo mojega očivid- nega nemira bi bilo to nekaj naravnega. Toda prišlo mi je v glavo: nu, on nas sumniči, da sva se premi- silila, in da se hočeva izviti od izgotovljenja slik. On naju vendar ne pozna — mogel bi si celo domisliti, da je denarna zapreka temu vzrok. Hoté torej odpra- viti to sumničenje, sem sklenil sliko naprej plačati. Ko je to slišal, se je jel močno braniti, in rekel je, da

plačila drugače ne sprejme, nego po dovršitvi slike, jaz pa sem mu dejal, da razpolagam z zneskom, ki ga mi je pustila teta, in ker mi bo bržkone tudi treba oditi, se hočem otresti te skrbi. Po dolgem pričkanju, ki me je vtudilo, je končno obveljala moja. Dogovorila sva se, da se bo seja vršila jutri ob navadni uri; ko bi pa to z obzirom na zdravje gospe Kromicke ne mo- glo biti, da mu to pred deseto uro naznanim.

Vrnivši se v hotel, sem šel takoj k njima. Ange- lica je bila doma, gospa Celina mi je dejala, da je zdravnik šele pravkar odšel, toda ni povedal ničesar odločnega, marveč zgolj naročil mir. Ne vem, radi česa, toda zdela se mi je, da znova vidim na njenem licu nekako omahovanje. Morda je bil to le nemir, kateri mi je bilo kaj lahko razumeti, ker ga tudi sam čutim.

Prišedši domu, sem jel oštevati samega sebe, češ, da ta najin odnošaj, ta znotranja borba, ki se mora odbijati v Angelici, to odgonetanje moje ljubezni in mojega trpljenja, ne more biti brez slabega vpliva na njeno zdravje. Misle na to, sem začutil, kar bi se dalo izraziti z besedami tako: »Bolje, da ti propadeš, nego bi imela ona bolehati!«

In mislim sem s takim strahom, da črna gotovo ne pride k obedu, kakor bi bilo od tega Bog ve kaj od- visno. Na srečo je prišla, vendar pa me to ni kajalo napolnjevati z začudenjem. Najpoprej je, zagledavši me, postala zbegana — na to si je prizadevala biti t ka kakor navadno, a bila je druga. Delala je name vtis osebe, katera skriva razžalitev. Morala je biti pri tem bržkone bledejša, zakaj njeni lasje so komaj za silo črni, toda zdela se mi je zagorela.

In lomim si glavo na tem, če mar ti gospe nista dobili kakih neugodnih novic od Kromickega? Ali če je temu tako, torej kake novice morajo biti to?

Morda se nahaja moj denar v nevarnosti? Vrag ga poberi! Saj vse, kar imam, ni toliko vredno, da bi se Angelica le pet minut žalila radi tega.

To se mora jutri pojasniti. Zagotovljen sem, da je to nekaj razlog moralne narave in da vse to stoji v zvezi s Kromickim. Kaj je mogel on povzročiti no- vega? Drugega Gluhova vendar ni prodal, bodisi le radi tega ne, ker ga nima.

Berlin, dne 5. kimavca.

Sedaj sem v Berlinu, a nahajam se tu radi tega, ker sem zbežal z Dunaja ter sem se moral nekam na- potiti. V Plošev nisem mogel iti — tjekaj pride ona.

Bil sem tako prepričan, da me nobena človeška moč ne odrta od nje, da se mi je sama misel na raz- drtje teh odnošajev zdela nekako divja. Nu, pokazalo se je, da človek ničesar ne more videti naprej, kajti, evo, odšel sem, in vse je končano. Sedaj sem v Ber- linu. Zdi se mi, da imam v glavi nekako vreteno stroja. Tako se vrtil vse to, da me to kar boli — toda znorel še nisem. Moj zdravnik je imel prav; zporijo samo slabotne glave. Meni se to ni moglo pripetiti tudi radi tega, ker je to časih celo sreča za človeka.

Dne 6. kimavca.

Časih si vendar mislim, da mi možgani skipé. Kajti to, da se vrla ženska, ki je prebila z možem nekoliko mesecev, more čutiti v nepravilnem stanju, to je povsem naravno, in meni se ta naravni red dozdeva kot nekaj tako strahtnega, da mi stiska možgane iz glave. Ni mogoče si vendar ob enem misliti, da je kaka reč navadno pravo narave in strahtnost obenem. Tega nobena glava ne prenese. Kaj tiči v tem? Sedaj zbiram vso svojo zavest ter pojmim, da one, ki imajo biti razbite, razbije moč nenavadnih dogodkov; toda z menoj je povsem kaj drugega. Mene razdira na- vadno gibanje reči.

na karte. Neki Lah je baje precej ranjen. Pršla sta orožnika, ki sta aretirala štiri.

Bicikelj ukraden. — Krčmarju Iv. Furlaniju v ulici Leoni je ukradel nekdo bicikelj, kateri je imel na dvorišču.

Maskare letajo sedaj po mestu zlasti ob sobotah in nedeljah. Te dni je imela neka maskara sabljo. Redar je vstavil maskaro v Raštelu, jo peljal na policijo, kjer so ji sabljo, potem pa so jo spustili.

Odhora ženskega in moškega zbora opozarjata na današnjo plesno vajo v pritličju „Trgovskega doma“. — Kakor že naznanjeno, imajo pristop k tem zabavam le člani ter po njih vpeljeni gostje.

Ob jednom prosimo gg. pevke in pevec, da se pevskih vaj redno in polnoštevilno udeležujejo, ker se vadijo sedaj točke za veliki koncert začetkom aprila.

Nov plinov motor na prodaj. — „Goriška tiskarna“ je postavila ravno pred letom nov angleški Crosley motor na 4 konjske sile. — Ker je ta postal za rastoče potrebe prešibek, bo postavljen v marec motor 8 konjskih sil. — Kdor rabi motor do 4 konjskih sil, ima zdaj priliko, da ga dobi za jako nizko ceno. Plačilni pogoji ugodni. — Ker bode koncem marca monteur postavil novi motor, porabi kupec lahko i to priliko, da bo imel cenejšo tudi montažo. — Ponudbe prosimo na tiskarno.

V uradu za pregledovanje meril (cementerski urad) je uslužben neki zagrizen Lah. Te dni je prišel v ta urad neki trgovec z Vipavskega, da bi mu cementiral neko utežo. Nagovoril ga je po slovensko, kar je menda že razjezilo gospoda uradnika! Potem mu ni hotel cementirati, pač pa je zahteval še nekako dopolnilo. V razgovoru o tem se je obnašal ta uradnik surovo in neotesano, zahteval ime trgovca in slednjič poslal po — redarja! Zato ni imel nikakega vzroka, ker omenjeni trgovec je bil ves čas popolnoma miren ter ni dal nikakega povoda ne k surovosti, tim manj pa h klicanju redarja. Prišla sta dva redarja, ki sta pa rekla, da omenjeni trgovec nikakor ni videti tak, da bi razgrajal ali delal kaj nepostavnega, zato sta čišla. Odšel je tudi trgovec. Tisti uradnik je jako prijazen s Furlani in Furlankani, surov pa s Slovenci. Seveda kot pristen Lah zna slovensko le toliko, da ga ne moreš razumeti.

Glede na to zahtevamo od glavnega davčnega urada, da stori nemudoma vse potrebne korake, da se kaj takega ne pripeti več ter da se tega izživača v uradniški suknji, suroveža in neotesanca, kaznuje! Kaj takega naj trpijo naši mirni ljudje, davkoplačevalci, da bo postopal z njimi nadut c. kr. uradnik tako grdo ter celo redarje klical nad nje! To je od sile, to krivič — zato pa zahtevamo zadoščenja! S takim uradnikom proč!!

Ne jemljite ubogim Lahom kruha izpred ust! — Neka žena je hotela iti delat na Blanco h gradiju novega kolodvora, in šla v to svrha na magistrat po knjižico. Tam so jo prijeli

trdo, češ, kaj da hoče jemati ubogim laškim delavcem kruh izpred ust! Žena je domačinka in Slovenka. Po dolgem trudu šele se ji je posrečilo, da so ji dali delavsko knjižico. — Tako gorijo torej na našem magistratu za laške privandrance, da domačinko, ki bi rada kaj zaslužila s trdim delom, odvrtaajo od dela, češ, ne jemljite kruha ubogim Lahom izpred ust! Dejstvo samo na sebi govori dosti jasno, zategadelj ne potrebujemo še daljšega komentarja.

Havelok ukraden. — V četrtek dne 9. t. m. je bil ukraden v gostilni „pri Rajhu“ na Kornu g. Fr. Vidmarju havelok. G. Vidmar je obesil svoj havelok pri peti. Prišel je tisti, ki ga je zeblo, ter ga „vzel“, ker drugače se je najbrže bal, da ne pride živ domov v sedanjem mrazu. Gosp. V. ima upanje, da mu ga vrne, kadar poneha mraz, če si ga je prilastil le za to, da se greje z njim. — Tako nam pišejo iz mesta.

Gozdni požari. — V rihemberški občini je uničil požar obilo mladega drevja.

V nedeljo proti večeru je gorelo pod sv. Katarino nad Solkanom, in sicer je gorelo grmičevje in trava. Veter je pospeševal ogenj. Orožnikoma Zupancu in Kreku, ki sta prihajala s Sv. Gore tekla gasiti, in s pomočjo posestnika Vuge in drugih se je posrečilo pogasiti. Ogenj je bil razširjen na 500 m².

Iz Sovodenj poročajo, da je v Gabrijah zgorelo več nasadov borovcev.

„To vse ljubezen s' ti!“ — V št. Petru so plesali. Med mladino je bila tudi Marija Siličeva in mladenič A. Klančič. V Siličevi je zaljubljen neki R. Merljak. Ko je Siličeva rekla Klančiču, naj jo spremi domov, je pograbila jeza Merljaka. Šel je ter se skril ob poti. Ko sta prišla mim, je planil po Siličevi, nezvesti ljubici, ter jo otolkel. Klančič jo je branil. Potem jo je spremljal do doma. Ko se je vračal, ga je čakal Merljak ter mu zagnal kamen v glavo. Izbil mu je 7 zob. Klančič je moral iti v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorici.

Led se je udrl. — V Mirnu je hotel iti čez Vipavo 14 letni Alojzij Silič, in sicer pri Sealtarjevih tovarni. Kar se je udrl led pod njim. K sreči je bil blizu Jak. Černic, ki je potegnil v nevarnosti za svoje življenje dečka iz vode.

V tukajšnje zapore so pripeljali iz Trsta Francisko Polentič (ki pa ni doma iz kojsčanske županije, kakor se je poročalo, marveč iz biljanske) iz Trsta z ljubčkom Gleščičem in njegovim bratom vred, kateri bodo vsi klicani pred sodnijo radi goljufije, oziroma soudeležbe.

„Podružnica slov. plan. društva za Ajdovski in Vipavski okraj“ priredi prvi izlet v tekočem letu na „Železna vrata“ pri Dornbergu združen z zaznamovanjem pota dne 19. svečana 1905. Odhod iz Ajdovščine s poldanskim vlakom. Izlet se bo vršil ob ugodnem vremenu. Prijatelji slov. planinstva dobro došli! — Odbor.

Kobariške gospé priredijo dne 26. t. m. v hotelu „Pri pošti“ plesni venček v korist „Solskega doma“ v Gorici.

Svirala bode tamkajšnja slavnoznana godba na pihala. Vstopnina 2 K za možko osebo. Začetek ob 8. uri zvečer. Posebna vabila se še razposiljejo.

Radl deklet pri plesu na Goriščeku se je sprl neki vojak topničar z nekim mladeničem ter potegnil sabljo, s katero je mahal okoli sebe. Prišli so redarji, ki so mu vzeli sabljo, ga aretirali ter potem izročili vojaški patrulji.

Kradejo kakor srake. — Neki D. Sečondo, zidar, doma iz Italije, je naznanil na policiji, da mu je njegov tovariš ukradel hlače, čevlje in uro, škode 41 K.

Počen groš za tako „zavednost“. — Zadnji „Domoljub“ piše pod tem zaglavjem: „Zadruga prospelajo le ondi, kjer so dobri zadrugniki. Ne zadostuje, da je zadrugnik samo po imenu, ampak mora biti tudi v dejanji. Le tako gre. Kdor pa v zadrugo pride samo po denar, bodisi na posodo, za mleko, ali za drugo blago, toda gospodarske in gospodinjske potrebščine kupuje drugod, je škodljivec zadruga in zadrugnikov. Ne moremo reči, da so vsi zadrugniki taki, a dosti pa jih je. Ravna jo pa tako-le: V zadrugi jemljejo na upanje — drugod pa za gotovo. V zadrugo nosijo mleko, fižol in kar se proda, a vinarja ne pokažejo ondi. Ko so v stisti in jih tirajo upniki, ali če potrebujejo denar za svatbe, kupčijo itd. o kako je takrat posojilnica dobra.

Ko pa denar dobe, e kdo bo šel potem v zadrugo!“ Mi „Domoljubovemu“ tarnanju prav radi verjamemo. Res je tako, v naših klerikalnih konsumih se kupuje le „na puf“, denarja ne pokaže nobeden. Srečni časi!

Brez sredstev. — Na policiji sta se oglasila Al. Wenich in Iv. Spies, oba iz Gor. Avstrije, ker nista imela ničesar, pa sta bila lačna, in pa domov bi rada šla.

Kako nevarni elementi prihajajo iz Italije v našo deželo. — V Dornbergu je delal od novega leta neki 41 letni Silv. Capriolo iz Italije. Ta človek je v svojem rojstnem kraju dne 31. dec. lani nekoga umoril, potem pa zbežal. Pristojna sodnija v Italiji je poizvedovala po njem, in ko so izvedeli, kje je, so se obrnili na sodnijo v Gorici, ki je dala Capriola aretirati, da ga izroči roki pravice.

V vojaške šole bo svrejetih v solskem letu 1905./1906. okrog 415 gojencev, in sicer večina (255) v vojaške nižje realke, ostali v vojaški akademiji in druge zavode. Pogoji za vsprejem in druga določila poizvedo se lahko v vseh vojaških pisarnah. Prošnje morajo biti zadostno opremljene in se morajo od privatnih strank vlagati najkasneje do 15. maja pri dopolnilnem okrajnem poveljstvu tistega okoliša, kjer kdo biva.

Opatjeselo. — Dne 26. t. m. se bode vršila predpusna veselica bralnega in pevskega društva „Kras“ v Opatjemsehu. Vspored sledi.

Sedaj pošiljajo Klančiča v boj. — Sedaj ko so pogoreli na vseh straneh z ostudno gonjo proti naprednim poslancem radi novega občinskega reda, so se spravili nad dr. Treota,

češ, da je tudi on glasoval za sprejetje obč. reda. Dasi vedo vsi klerikalni poslanci, da je to grda laž, dasi ve to zlasti patron „Gorice“ dr. Gregorčič, dopušta vendar ta svetli mož, da se piše v njegovem listu, da je glasoval dr. Treo za sprejetje obč. reda. Lani so pisali v tem oziru resnico, namreč da je glasoval proti, sedaj pišejo — ker tako kaže! — nasprotno. V boj za svojo laž pa pošiljajo sedaj poslanca in odbornika Klančiča, češ, da on s prisego potrdi njihovo trditev. G. Klančič pač dobro ve, kaka je resnica, in ker ga poznamo kot poštenega in resnicoljubnega moža, ne verjamemo, da bi šel pričat v prilogo laži! Najbrže g. Klančič tega sploh nikdar rekel ni, ter so pri „Gorici“ pograbili po njem, da bi se ugnani v zagato, lažje in uspešneje branili. — Vsekakor bi storil g. Klančič prav, če bi povedal javno svojo besedo. Svoji časti in svojemu imenu je dolžan — ker „Gorica“ ga postavlja v jako čudno luč.

Klub goriške slovenske mladine opozarja udeležence plesnih vaj, da iste v nedeljo dne 19. svečana z ozirom na sijajen ples bralnega in podpornega društva pričnejo ob 3. uri, končajo ob 6. uri. — Odbor.

Bralno in pevsko društvo na Slapu priredi dne 26. februarja 1905. veselico v prostorih g. M. Hvala na Slapu s sledečim vspešnim: 1. H. Volarič: Kvišku bratje! možki zbor. 2. S. Gregorčič: Jefejeva prisega, deklamacija. 3. A. Vilhar: Bodi zdrava domovina, mešan zbor. 4. J. pl. Zajc: V boj! možki zbor. 5. Govekar: Bratranec, burka v enem dejanju. 6. J. Laharnar: Pozdrav, mešan zbor. 7. A. Hajdrih: Na boj! možki zbor. 8. Nedved: Nazaj v planinski ruj, mešan zbor. 9. Srečkanj: 10. Nedved: Vojak na straži, možki zbor. 11. Ples. Vstopnina k veselici je 20 v, vstopnina k plesu za ude 50 v, za nunde 1 K. Začetek ob 4. uri popoldne. K obilni udeležbi najljubneje vabi odbor.

Bralno društvo „Lipa“ v Biljani priredi v nedeljo dne 26. t. m. pustno veselico s sledečim vspešnim: 1. Parma: „Mladi vojaki“, godba. — 2. Zajc: „Curčica mala“, možki zbor. — 3. Rosas: „Nad valovi“, valček, godba. — 4. Volarič: „Rožiči“ mešan zbor. — 5. Ivanovič: „Polka mazurka“, godba. — 6. Volarič: „Izgubljen svet“, možki zbor. — 7. Waldeufel: „Espana“, valček, godba. — 8. „Bratranec“, burka v enem dejanju. — 9. Volarič: „Nos“, šaliv zbor. — 10. Ples. — Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina: k veselici I. vrsta 60 vin., II. vrsta 40 vin. za osebo. K plesu: 2 K za par, posamezne gospodične 40 vin. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Vojna med Rusi in Japonci.

General Gromezevskij o vojni.
Z Reke poročajo: General Gromezevskij, poveljnik kazajske divizije, ki se je borila ob reki Jalu, je pravil med vojnjo od Jakina do

Čimbolj je to naravno, tem strašnejše je. Sama protislovja. Ona za to ni odgovorna — to razumem, ker še nisem zblaznel! Ni nehala biti čednostna — ali vendar bi ji jaz poprej odpustil vsako zločinstvo. In ne morem, za Boga aragega, ne morem ti odpustiti, prav radi tega ne, ker sem te tako ljubil! Ali verjameš, da na svetu ni take ženske, katero bi sedaj tako preziral, zakaj ti si v ostalem imela dva: mene po platonični, Kromičkega pa po zakonski ljubezni.

In, vidiš, najrajše bi z glavo butal ob steno, toda v resnici bi se hotel tudi smejati.

Nisem se niti nadejal, da se dobi sredstvo, ki me odtrga od tebe. Našlo in posrečilo se je.

Dne 8. kimavea.

Kadar pomislim, da je že vse končano, razdrto, da ni ničesar ostalo, da sem jaz že odšel — za zmerom — nočem v to niti verjeti. Angelice zame ni več! Ali kaj je? — nič!

Torej, čemu jaz še živim? Ne vem! Vendar ne radi tega, ker bi rad vedel, ali bo Kromički imel sina ali hčerko!

Zmerom si mislim, kako je vse to naravno, in glavo mi hoče to raznesti.

To je nekaj čudnega: Jaz bi imel biti pripravljen na to, ali nikdar mi ni prišlo kaj podobnega v glavo. Poprej bi se bil nadejal, da strela treščijo vame.

Kromički je vendar takoj iz Varšave odrinil v Plošev, mudil se ondi nekoliko dnij in potem sta bila skupaj na poti, skupaj na Dunaju, skupaj v Gasteinu.

Jaz pa sem vstvarjal čut za ljubezen. Njeni živci so bili razdrti in srce nabreklo. Istina, da ima to svojo grozno smešno stran.

Priznavam, da sem osupljivo bedast. Zakaj ako sem mogel prenesti skupno bivanje zakonskih Kromičkih, pa bi moral prenesti tudi njega posledice. Toda za Boga živega, niti moj duh, niti moji živci se ne morejo strinjati s temi posledicami. Nahajajo se ljudje, v katerih se dve moči vjemata v slogi, a v meni se oni grizeta kakor psa. To je ena nesreča več.

Radi česa prav jaz nikdar nisem čutil nič podobnega? Imelo bi mi to priti samo v glavo; ako se pa nahaja kak udarec, ki je bolestnejši od vseh dosedanjih, pa mi očitno ne odide.

Časih se mi kar dozdeva, da me Previdnost preprosto preganja, in da ko določi logiko faktov, ki se zna sama po sebi maščevati, se ne zadovolji s tem maščevanjem, marveč se še osebno vmešava v moje zadeve in me osebno kaznuje. Toda odkod taka razjarjenost proti meni? Koliko moških ljudi tuje ženske, ali pa radi tega manj trpijo, da mnogo manj, ako lahkomišljeno in nepošteno ljubijo! Kaka pravica bi bila to?

To tudi ne! V takih rečeh nimam nobene splošno znane misli in vse se vrši tako, kakor se mora vršiti. —

Dne 10. kimavea.

Neprestano tiči v meni misel, da je izvirala človeška tragedija doslej iz izjemnih dogodkov in nesreč, moja pa izvira prav iz naravnega teka stvari. V resnici, ne vem, kaj je hujše. Taka čud je vendar neznosljiva.

Dne 11. kimavea.

Pravijo, da človek, zadet od strele, otrpne in mahoma ne pade. Jaz se tudi še držim doslej po koncu z močjo to strele, ki je vame vdarila — mislim pa si vendar, da se mi končno izpodbijejo noge. Godi se mi slabo. Vsikdar, kadar se jame mračiti, se godi z

menoj nekaj čudnega. Čutim, da me duši; prizadevam si priti k sapi, — toda zdi se mi, da ozračje noče priti v globel mojih pljuč in da ga dišem le deloma. Po dnevu in po noči se me polasčuje časih nepopisljiv strah — strah pred nečim. Zdi se mi, da se zgodi nekaj groznega, brez primere strašnejšega nego smrt.

Včeraj sem se vprašal, kaj bi se zgodilo, ko bi nakrat v tem tujem mestu pozabil, kako mi je ime, kje bivam in ko bi potoval sredi teme, blazen, brez cilja, naravnost naprej...

To so zgolj bolehave domnevk. V ostalem v takem slučaju bi se zgodilo z mojim telesom samo to, kar se je zgodilo z dušo, kajti v nravnem pomenu jaz ne vem, kje prebivam; hodim po temi, brez cilja, v znorelosti.

In bojim se vsega — razun smrti. A točno povedano: imam tako čudno čutilo, da se jaz nikakor ne bojim, marveč da se je zgolj strah nastanil v meni kot nekako posebno bitje — ki me trese.

Teme sedaj sploh ne morem trpeti. Po večerih hodim po ulicah, električno osvetljenih, dokler se ne utrudim. Ko bi srečal kakega znanca, bi zbežal na konec sveta; toda meni je gneča potrebna. Kadar se jamejo ulice prazniti, postaja mi naravnost strašno. Z osupnenjem mislim zmerom na noč. A te noči so že tako grozno dolge.

Skoro neprestano čutim nekaj rudniški okus v ustih. Prvič sem ga začutil, ko sem se vrnil po spremitvi Klare na kolodvor, domu in našel doma Kromičkega; drugikrat sedaj na Dunaju, ko mi je gospa Celina povedala veliko novico.

Kak dan je bil! Po drugem obisku sem prišel vprašat zdravnika zastran Angelice. Niti v glavo mi ni prišla podobna slutnja; nisem razumel ničesar, celo takrat ne, ko mi je gospa Celina dejala:

Reke nekemu sopotniku, da je bil tudi sam večkrat ranjen ter se je šel v Italijo zdraviti, kjer so se mu rane zacelile. Odpeljal se je z Reke preko Budimpešte v Petrograd, da carju naznači svoje ozdravljenje ter prejme nadaljnjih povelj, ker se hoče na vsak način vrniti na bojišče. Gromezevskij je dejal, da Japonci slednjič vkljub vsem svojim dosedanjim uspehom vendarle podležejo, ker mora vojna trajati nekaj let in Rusija se bori, da premaga Japonce.

Vladivostok.

Glavni namen Japoncev postane v kratkem bržčas oblegovanje Vladivostoka. Sodi se, da ima admiral Kamimura nalogo, če prične ob reki Šaho zopet kake bitka, pretrgati Vladivostoku vse zveze na kopnem.

Japonci naročajo tudi že nove ladje. Tako so naročili 4 nove ladje po vzorcu naj-novejših angleških vojnih ladij. Pa tudi nove topove so naročili na Angleškem, in sicer za pol milijona funtov sterlingov.

Čančan.

Rusi so si na mandžurskem bojišču osvojili vas Čančan, ki je velikanskega strateškega pomena. Ta točka je takorekoč ključ vsega sedanjega položaja. Ker jo imajo Rusi v rokah, je s tem v veliki nevarnosti celo japonsko levo krilo. Japonci seveda to dobro upoštevajo, zategadelj pa se trudijo, da bi dobili Čančan nazaj. Toda ves trud je bil doslej brezuspešen.

Uspehi Rusov.

General Kuropatkin je poročal 9. t. m., da so prejšnji dan Japonci začeli zopet ofenzivo proti ruskemu levemu krilu, pa so bili odbiti na celi črti. Potem so navalili še enkrat na Ruse, pa zopet brez uspeha.

Oddelke dagenstanknega polka je uničil en japonski bataljon ter ujel nekaj stotin Japoncev.

Tekom zadnjih bojov so zajeli Rusi celo pisarno 2. japonskega rezervnega polka. Med različnimi važnimi dokumenti se nahajajo tudi pisma in ukazi mikada.

Novo vojne ladje za Rusijo?

Iz Petrograda je prišlo te dni poročilo, katero trdi, da po dolgotrajnem pogajanju z Argentino se je vendar posrečilo Rusiji kupiti 7 križark. Te ladje so že na potu proti Madagaskarju ter se z družijo z brodovjem Roždestvenskega v ožini Mosambique med Madagaskarjem in afriško obaljo.

Zdravstveno stanje

med ruskimi vojakom v Mandžuriji je primeroma prav ugodno. V vseh treh armadah je bilo vsega skupaj 1500 bolnikov. Slučaji legarja so ostali popolnoma osamljeni, kakorhito so ločili bolnike od drugih.

Kuroki.

Poročalo se je o njem, da je umrl, potem pa zopet, da je še živ ali da leži težko bolan. Zadnje dni se poroča zopet z japonske strani, da so vesti o smrti Kurokija neosnovane. Res pa je, da je bil Kuroki hudo bolan, ali je sedaj že toliko okreval, da se vrne v kratkem k armadi.

»Zdravnik zagotavlja, da je to živčni pojav, ki nikakor ni v zvezi z njenim stanom.«

Ona pa, vidé, da si ničesar ne domišljujem, je začela govoriti nekako v zadregi:

»Zakaj, moram ti povedati veliko novico...

In povedala mi je to »veliko novico«. Ko sem jo začul, sem začutil okus cinka v ustah in v možganih mi je postalo nekako hladno — prav kakor takrat, ko sem nepričakovano zagledal Kromickega.

Vrnil sem se v hotel. Dobro se še spominjam, da med različnimi občutki, ki so me trgali, je bila tudi potreba smeha. To idealno bitje, kateremu so je platonična ljubezen dozdevala nekaj nedovoljenega, katera je namesto: »ljubezen«, dejala: »prijaznost!...»

Čutil sem potrebo smeha, obenem tudi razbitja glave ob zid.

Ohranil sem si vendar nekako mehanično prisotnost... Dalo mi jo je čutilo, da je vse končalo enkrat za zmerom, da moram oditi in ne morem ne oditi... To čutilo me je spremenilo v nekak avtomat, izvršujoč izborno vsa dejanja, tikajoča se odhoda. Ohranil sem samozavest celo do te stopinje, da sem rešil tudi navideznost. Čemu — ne vem! Meni ni bilo za to prav nič mar. Bili jo to gotovo le mehanično početje možgan, ki so bili cele mesce in leta privajeni skrivati resnico in reševati navideznost. Povedal sem gospej Celini, da boham na srcu, da mi je zapovedal zdravnik brez vsega odloga oditi v Berlin — in ona mi je verjela.

Angelica, ne! Videl sem njene oči — razširjene od strahu, videl sem pogled osramotene mučenke in bila sta v meni dva človeka: eden je dejal: kaj je ona kriva? — drugi pa je imel voljo pljuniti ji v obraz.

O, čemu sem jaz to žensko tako ljubil!

Dar japonskim vojakom.

Japonski cesar in cesarica sta darovala armadi in mornarici 10.000 jenov, da so se pogostili vojaki z vinom in delikatesami.

Nemški princ na bojišču.

Nemški princ Friderik Leopold odpotuje te dni v spremstvu dveh majorjev v Petrograd, kjer ga sprejme ruski cesar. Potem odide skupno z velikim knezom Nikolajem v Mandžurijo na bojišče. Po drugi strani pa se zatrjuje, da veliki knez Nikolaj ne odide v Mandžurijo.

Huliska afera.

Iz Pariza se poroča, da so člani mednarodne komisije, ki preiskuje znano hulisko afero, prepričani, da je admiral Roždestvenski popolnoma prav ravnal. Štirje admirali menijo, da so bile one ladje, radi katerih je streljalo rusko brodovje, torpedovke.

Z bojišču

v Mandžuriji se je poročalo včeraj, da so Japonci na mnogih krajih zapustili svoje utrjene pozicije ter se umaknili na južni breg Šaha.

O tretji eskadri

se poroča iz Libave 13. t. m. Tisti dan je imel priti tje tudi generalni admiral veliki knez Aleksej.

Izgube pri Sandepu.

Kakor se poroča iz ruskih virov, je bilo v bitkah pri Sandepu ranjenih 9439 vojakov, bolnih pa je 3000. Dne 5. febr. je dospel zadnji transport ranjencev v Mukden. Prevaženje je bilo silno težko pri 24 stopinjah mraza.

Izjava japonskega poslanika v Londonu.

Japonski poslanik Hajaši je dal takole izjavo: Vse moje informacije nasprotujejo vestem, ki so navidezno zelo razširjene. Najbrž se bo vojna nadaljevala. Iz dejstva, da so bile pomnožene japonske vojne sile ob reki Šaho, je razvidno, da se bo od japonske strani vojna nadaljevala. Japonska je pa pripravljena skleniti mir, kakor je bila od začetka sovražnosti, ter rada pristane na ruske predloge, da vojna neha. Toda taki predlogi morajo priti od druge strani in Japonska neče skrpanega miru. Pogoji morajo biti taki, da bodo mir in prijateljske razmere med Japonsko in Rusijo zavarovane.

Pogovor z generalom Stesljem.

Dopisnik »Novoje Vremja« v Adenu je imel dne 10. t. m. pogovor z generalom Stesljem. Isti je izjavil, da je bilo za 25 verst dolge obrambene črte v Port Arturu samo še 8000 vojakov, od teh je polovica komaj mogla stati na nogah. Na razpolago je imel le grante malega kalibra in 2 milijona patron za puške, ki so malo koristile nasproti japonskim topovom 11 palcev. Živila so pošla, za časa oblegovanja je dospela v pristanišče samo ena džunka z živili. Fort Liaotešan je bil važen le za obrambo od morske strani. Smrt generala Konradenka je bila za posadko velik vdarec. Med Stesljem in drugimi generali ni bilo nesporazumljenja. General Fock, ki je odšel v japonsko ujetništvo, je bil Stesljev prijatelj.

Na vprašanja o vedenju admirala kneza Uhtomskega je Steselj molčal. Rekel je le, da je bil admiral odstavljen od službe na ukaz carjev, in ne vsled odloka vojne sodnije. General Steselj se nadeja, da Rusija končno zmaga. Soproga Stesljeva ni bila ranjena. Ko nečno je Steselj rekel: Mi smo storili svojo dolžnost. Mi nismo imeli več nobene nade ter smo vedeli, da nam ne moreta pomagati ni Kuropatkin ni baltiška eskadra; mi smo morali kapitulirati.

Razgled po svetu. Dogodki na Ruskem.

Poročila od 12. t. m. trde, da se v Petrogradu ni kalil mir, v tovarnah tuintam so bili posamezni izgredi. Delavcem v Putilovih tovarnah se je dalo nekaj olajšav, ali osemurnega delavnika niso dosegli. V Petrogradu je v štrajku še 16.000 delavcev. Pri nekaterih tovarnah straži vojaštvo.

V Varšavi štrajk še ni ponehal. Delavci stavijo prav velike zahteve. Daljša poročila pravijo, da je začel 12. t. m. zopet splošni štrajk.

Dalje traja tudi štrajk v Batumu. Promet z blagom na železnici je vstavljen. Gimnazij so zaprli. Živil primanjkuje.

Car je izdal ukaz, da naj se sestavi odsek, ki določi vzroke nezadovoljstva delavcev v Petrogradu, tako, da se more za prihodnost odvrniti vsaka nezadovoljnost.

Obsedno stanje je proglašeno v gubernijah: Kalis, Siedlee, Radom in Kutajs, potem še nad okraji Ozurget, Novodonski in Kutajs.

Žena Maksima Gorkega je smela te dni drugič ebiskati svojega moža. Prosila je, da bi mu smela prinesli zimsko obleko, ali prošnjo so ji odbili. Pisati ne sme nič Gorki. Gorkijev »zločin« obstoji baje v tem, da je pisal ob zadnjih dogodkih pismo, v katerem

je napadel vlado, pismo pa se ni niti odposlalo niti razširilo.

Pred par dnevi je bil pri carju v avdienci 2 uri najstarejši sin grofa Leva Tolstega. Prinesel mu je načrt za sklicanje narodnega zbora, kakor ga je napravil njegov oče. Narodni zbor bo baje sklican v kratkem.

V Lodzu so pokopali 144 oseb, ki so povodom zadnjih nemirov prišle ob življenje. V bolnišnicah se nahaja še 200 ranjencev.

Državni zbor. — Kakor smo že omenili, je govoril v poslanski zbornici dr. Ploj, in sicer je naznačil stališče Hrvatov in Slovencev nasproti vladi in državi. Ta dva naroda sta kot politična za državo velikega pomena, ker imata zgodovinsko nalogo ob Adriji. Državna uprava pa zanemarija oba naroda v kulturnem, gospodarskem in narodnem oziru, kar ni le njima v škodo, marveč tudi državi. Imenovanja uradnikov osobito na štajerskem in koroškem pač kažejo, da vlada glede Jugoslovancev ne pozna ravnopravnosti, ki jo zahtevata zakon in praktično življenje. Dalmacija, po naravi bogata dežela, je zanemarjena, kakor da bi ne pripadala k državi. V Trstu Slovenci že nad 20 let prosijo za slovensko ljudsko šolo, brez uspeha. To so pač nezdrave in žalostne razmere. Glede dogodkov na Ogrskem, pravi govornik, Jugoslovani računajo tuzno in hladno Vlade in drugih krogov dolžnost je, da o pravem času ustavijo skalo, ki jo je sprožila nagodba l. 1867. (Živalina pohvala.)

Po prvem čitanju proračuna je govoril Gautsch med drugim, da ni izgubil upanja, da pride do boljših odnosov med Nemci in Čehi. Glede dogodkov na Ogrskem stoji vlada na temeljih iz leta 1867. Ako bi se spremenili ti temelji, bo skupno s parlamentom znal varovati interese monarhije kot velevlasti.

Pevsko društvo »Ljubljana« priredi dne 19. svečana 1905. t. l. s sodelovanjem društvene godbe v sokolovi dvorani »Narodnega doma« v Ljubljani svojo XI. veliko maskarado Boli v Trnovem.

O pravosodju Gleispacha, višjega sodnega predsednika v Gradcu, je govoril poslanec dr. Tavčar v poslanski zbornici dne 10. t. m. ter z živo besedo ožigal njegovo postopanje in njegove germanizacijske namene. Povsodi, kjer se le da, nastavlja nemško misleče uradnike, ter izpodriva Slovence. Avanzirajo na višja mesta le Nemci, Slovenci se kar preskakajo.

Kaj je vse mogoče pod Gleispachom, se vidi iz tega, da je dosegel zagrižen nemški nacijsonelec Ornig v Ptuj, ki toži dr. Tavčarja kot odgovornega uradnika, Slov. Narodni radi žaljenja časti, da se je delegirala porota v Mariboru za obravnavo in ne porota v Ljubljani. Poroto v Mariboru sestavijo nemški nacijsonealci — kaj je pričakovati, je jasno. Seveda je še vprašanje, ali pa poslanska zbornica izroči dr. Tavčarja sodniji ali ne.

Tovarno kruha s kapitalom 300.000 kron namerava ustanoviti v Trstu neki dunajski konsorcijski.

Dne 12. kimaveca.

Dva mesca sta skoro že pretekla, kar sem odil. Oni sta se gotovo že vrnili v Plošev. Danes sem pisal teti, ker se bojim, da se jame bati zame in pride semkaj. Časih se kar čudim pri pomisleku, da sem jaz ono bitje, za katero se ona v resnici briga.

Dne 13. kimaveca.

Nahajajo se ljudje, ki zapeljujejo tuje žene, jih opeharijo, potem pohodijo in zavržejo ter mirno odidejo. Jaz vsega tega nisem storil, ali ko bi postala ona moja žrtev, pa bi prah pometal pred njo, pa bi me sedaj nobena človeška moč ne odtrgala od njenih nog. Nahajajo se torej občutki, ki so hujši od mojih; toda name se je navalilo tako breme, da imam vtis nekake izjemne kare, in meré takisto nehote z velikostjo kazni krivdo, se ne morem ubraniti čutila, da je bila moja ljubezen grozen prestopok.

To je neka vrsta nagonskega strahu, od katerega skeptičizem človeka ne osvobojuje.

Ali vendar se mora vsakršna morala strinjati s tem, da bi bila večja krivda navezati naše žensko brez ljubezni; delati vse to hladno, kar sem delal jaz iz globočine srca. Odgovornost ne more biti težja in večja za občutke velike in prenapete, nego za majhne in nečimne.

Ne! Torej je tudi moja ljubezen pred vsem drugim grozna nesreča.

Človek, prost predsodkov, si more predstaviti, kaj bi v danem slučaju čutil, ko bi imel predsodke; prav tako tudi človek, ki dvomi, more čutiti, kako bi molil, ko bi bil še veren. Jaz to ne le čutim, marveč se to družim v meni s tako pritožbo, da v resnici odkritosrčno molim. In pravim: »Gospod Bog, ako sem zakrivil, pa sem se tudi za to že pokoril, da se ne bi začutil, ko bi dosegel nekoliko milosrdja.

Toda ne znam si predstaviti, na kak način bi se moglo pojaviti milosrdje nad menoj. To je popolnoma nemogoče.

Dne 14. kimaveca.

One so se že gotovo vrnile v Plošev. Pogostoma še mislim na njo, zakaj zgolj v takem slučaju mi je mogoče odtrgati se od svoje minulosti, ako ima človek nekaj pred seboj, jaz pa nimam ničesar. Ko bi bil veren človek, bi bil postal duhovnik, ko bi bil človek, ki odločno taji Boga, bi se bil nemara spreobrnul. Toda v meni so ti organi duše, s katerimi človek veruje, vsahnili tako, kakor more usahniti reka. Ničesar ne vem, razun tega, da v trpljenju ne najdem tolažbe v veri.

Ko je vzela Ange'ica Kromickega, sem si mislil, da je med nama vse končano. Vsekakor to ni bilo res. Šele sedaj sem popolnoma prepričan, da je vse končano, ker naju loči ne le volja, ne le moj odhod, marveč nekaj, kar leži za nama, kar po naravi ni odvisno od naju.

To sta povsem različna tira, katerih nič ne more zbližati, niti najina dobra volja. Na tiru Ange'lice se nahaja trpljenje, odkrije se nov svet, novo čutilo, novo življenje. pred menoj pa je popolnoma prazno. Ona brezumno razume to tako dobro kakor jaz.

Radoveden sem, ali časih govori sama sebi: tega človeka sem zgubila — morda brez krivde — toda vsekakor zgubila.

Ničesar ne bom imel od tega, vsekakor pa bi mi bilo ljubo, da bi me vsaj pomiloval.

(Dalje pride.)

Kongrua. — Tekom tekočega zasedanja drž. zbora je bilo v zbornici vloženi nad 2000 peticij, naj se kongrua za katoliško duhovščino času primerno uravna. Vloženi nujni predlog se glasi: C. kr. vlada se pozivlja, da čimprej, gotovo pa še v tem zasedanju predloži načrt zakona glede uravnave kongrua za katoliško duhovščino v pastirski službi. Ta načrt naj se naslanja na naslednja načela: 1. Najmanjši dohodek samostojnih dušnih pastirjev in kaplanov naj se določi stanu primerno, kakor to zahtevajo današnje življenske razmere in vrednost denarja. 2. Določijo naj se starostne in aktivitetne doklade. 3. Kongrua naj se ne obremenjuje z ustanovnimi obveznostmi (ustanovnimi in dotacijskimi mašami), ali s troški za namestnike v službi. 4. Pri zemljiščih velja za fasijo katastralni čisti dohodek (hišni vrt naj se izpusti iz fasije, kakor je bila navada do leta 1885.) Štolnina, ki je v mnogih župnijah le na popirju in v obče le prostovoljen dar, naj se izloči iz fasije, kakor tudi intencije za sv. maše. 5. Pokojnine naj so vsaj toliko, kolikor je znašala zadnja plača, seveda brez aktivitetnih doklad. Za pokojnine naj prispeva le verski zaklad. Ta predlog je podpisalo 228 poslancev. Načeloma je ugovarjal predlogu Harnik v imenu soc. demokratov. Naglašal je, da sicer niso proti uravnavi kongrua za nižjo duhovščino, a to naj store cerkveni dostojanstveniki. Cerkev bodi neodvisna od države in naj sama skrbi za svoje potrebe. Zbornica je odobrila nujnost predloga. Min. predsednik in naučni minister sta baje zasebno obljubila, da se bode v kratkem mešana komisija naučnega in finančnega ministerstva bavila s tem vprašanjem ter da proračunskemu odseku predloži primerne predloge.

Klerikalna pobožnost. — S Prebačevega na Gorenjskem: Pred kratkim je prišel duhovnik z Najsvetejšim k nekemu tukajšnjemu staremu pobožnemu možu, da bi mu podelil zadnjo popotnico, predno se preseli na oni svet. Med tem, ko je bil duhovnik v sobi pri možu ter opravljal opravilo, je sin — hud klerikalec — v stranski sobi pij-nčeval, se pačil, bril norce in v veži ljudi, ki so molili, zmerjal in jim branil moliti, rekoč: „Zadosti je že te molitve in van se mi poberite“. Ljudi je bilo groza tega početja; prosili so ga, naj odneha, in naj pomisli, da je duhovnik v nasprotju sobi z Najsvetejšim pri njegovem umirajočem očetu. Ker vsi opomini in prošnje niso nič pomagale, odšlo je več ljudi, ogorčenih nad to klerikalno pobešnelostjo. To je sad sedanjega farske politike, koja hrepeni le po uslavladi in ji je vera samo orožje za doseg tega namena.

Fran Košut v avdijenci pri cesarju. — Dne 12. t. m. je bil velevažen dan. Sin revolucije-narja Košuta je bil sprejet v avdijenco od cesarja. Brzobjavke o tem naznanjajo:

Fran Košut, predsednik neodvisne stranke, je bil 12. t. m. ob 11. uri predpoludne vsprejet od cesarja v avdijenci, kjer je razvijal program, ki ga je zavezana opozicija postavila v svrhu rešitve ogrske krize. Avdijenca je trajala tri četrt ure. Košuta je vsprejel krilni pobočnik ter ga povedel v pisarno cesarjevo. Ko je Košut vstopil, je cesar vstal od svoje pisalne mize ter mu šel nekoliko korakov nasproti, ga v madjarskem jeziku pozdravil ter mu rekel, naj sede. V hotelu je Košut vsprejel zastopnike dunajskega, ogrskega in inozemskega novinarstva. Izjavil je, da ne more iz razlogov naravnega takta ničesar priobčiti o vsebini pogovora med cesarjem in njim. Opisal je le zunanosti avdijence na že omenjeni način. Tekom popoldne je Košut vsprejel sedem ogrskih politikov, ki so došli z njim na Dunaj. Popoldne ob 5. uri se je Fran Košut vrnil v Budimpešto.

Iz okolice Košutove se glede vsebine poročja, da je cesar z veliko pozornostjo poslušal program, ki ga je Košut razvijal ter ponovno želel tekom razgovora natančneje pojasniti. Čeprav se cesar ni dolgačno izjavil o posameznih točkah programa, je vendar Košut dobil utis, da ne nahaja glavno vprašanje glede gospodarske ločitve obeh državnih polovic ne-premagljivega odpora, dočim obstoji glede armadnega vprašanja neomajna volja, da se ohrani skupnost.

Vladar je sprejel Košuta prav lepo ter se tudi poslovil od njega prijazno, v roka pa mu ni segel.

Velikanski dijamant, ki so ga nedavno našli blizu Pretorije v Transvalu, je vreden 120 milijonov kron. Angleži bočejo ta dijamant podariti svojemu kralju, zato se po vsem angleškem kraljestvu zbirajo priноси, da naberejo korenjo svota.

V **Qantiji** je bila navzočih dne 8. t. m. tujcev 1401.

Lev Tolstoj in 22. januar. — Kakor poroča petrogradski list „Rus“, sestavlja sedaj Lev Tolstoj veči članek o vprašanjih, ki so v zvezi z dogodki od 22. januarja t. l. Članek izide v inozemstvu. Dogodki so Tolstega silno pretresli. On da ne simpatizira z nobenim obeh nasprotnikov, katerih spor je dal povod do spopadov dne 22. januarja. Šibkeja stranka da se bori z napačnimi sredstvi.

Velika klavnica na Dunaju. V velikih mestih je stopilo v zadnjem času draginsko vprašanje v ospredje. Na Dunaju, kjer je meso od tedna do tedna dražje, se peča že dlje časa občinski svet z vprašanjem, kako bi se temu odpomoglo. Mislilo se je sprva na ustanovitev mestne klavnice, kakoršna se je zadnje čase ustanovila v Gorici, sedaj pa se je sklenilo ustanoviti delniško družbo, ki bo imela nalog, preskrbovati Dunaj z mesom, ki pa bi bila pod mestnim nadzorstvom. Glavnica bi znašala spočetka 5 do 10 milijonov kron in bi se pozneje povišala. Važno pri tem podjetju je zlasti to, da bi kupovala družba živino naravnost od živinorejcev po celi Avstriji. Kolike važnosti je ta korak za avstrijske živinorejce, razvidimo zlasti iz tega, da se je zaklalo 1. 1900: 240.530, 1. 1901: 233.142, 1. 1902: 234.249 goveje živine. V štirih letih torej 1,370.642 glav.

„Vesna“ na Dunaju vabi na zabavni večer, ki ga priredi na petek dne 17. februarja 1905. ob 8. uri zvečer v dvorani gostilne „Zum Verbandheim“ VI. okraj Kasernengasse št. 7. Na vsopredju je poleg pevskih in glasbenih točk kranjski sejm itd. Introdukcija kranjskemu sejmu: Ema beseda od umetnost sploh, pa od kranjske pusebi. Ples, Prostovoljni darovi v prid I. društvene umetniške izložbe v Ljubljani ob veliki noči t. l. se hvaležno sprejemajo. Mnogobrojne udeležbe prosi odbor.

Deputacija tržaških zasebnih uradnikov je bila 10. t. m. pod vodstvom poslanca Hortisa in Mazzorana pri naučnem ministru, katerega je prosila, naj se v Trstu ustanovi višja trgovskk šola v zvezi iz inomosta premeščeno pravoslovno fakulteto.

Čevljarje isčejo. — Rusko vojno ministristvo je sklenilo najeti 1200 čevljarjev, katere odpošlje na bojišče k posameznim oddelkom. Čevljarji dobe po 100 rubljev na mesec in prosto podčastniško hrano.

Beda na Ogrskem. — Dunajska „Arbeiter Zeitung“ je priobčila depis iz Budimpešte, v katerem se govori o grozni bedi, ki vlada v nekaterih županih na Ogrskem, vsled česar se prebivalstvo izseljuje. Med onimi, ki ostajajo v domovini, se pa silno množijo zločini. Položaj je postal tako neznosen, da je prebivalstvo v Boros Jenő: Aradski županiji prosilo oblastnike, naj proglasijo obsedno stanje. V samem sodnijskem okraju Boros Jenő je bilo meseca januarja izvršenih 50 tatvin več nego istega meseca v minoletem letu, nadalje 10 roparskih poskusanih oziroma izvršenih umoritev.

Trinajstkrat morilec. — V Chicagu v Ameriki je policija zaprla nekega Nemca po imenu Hoch, ki je obdolžen, da je umoril že trinajst svojih žen in katere je zakopal v kleti svoje hiše. Policija, ki je izkopala v tej kleti že več trupel umorjenih, koplje dalje, ker slutiti, da je zakopanih še več. Pri Hochu so našli neki b. neznan strupen prah, s katerim je zastrupljal svoje žene. Ta prah so izročili v kemično preiskavo. Dva dni pred smrtjo svoje trinajste žene je Hoch objavil v časopisih novo ženitbeno ponudbo. Ker se je na isto mej drugimi oglasila tudi sestra njegove še živeče žene, ga je to izdalo. Hoch je špekuliral z ženskami iz boljših krogov, da si na ta način nabere veliko premoženja.

Vesti iz Amerike. — Premogarji pri predsedniku. — Washington, 27. januarja. Senator Penrose je predstavil predsedniku nad dvajset delegatov premogarske konvencije, kateri potujeja iz Indianapolisa, Ind., domov v Pennsylvanijo. Predsednik je zelo prijazno sprejel premogarje.

Dva roparja vjeli. — Philadelphia, Pa., 27. jan. Tuka, kjer policija je vjela dva nevarna bandita, katere sta člana one tolpe, ki je par let ropala v mestih ob Pennsylvanija železnici. Oba jetnika sta včeraj zjutraj napadla tri vozove ulične železnice in v snežnem viharju oropala več ljudi. Pri njima so našli mnogo orožja, dinamit in steklenico klorofoma.

Vlak padel v reko. — Durham Furnace, Pa., 27. jan. Vsled snežnih zametov je skočil blizu tukajšnjega mesta neki tovorni vlak raz tir in padel po 50 čevljev visokem nasipu v reko Delaware. Štirje delavci so bili usmrteni.

Rumena mrzlica na parniku „Baston“. — Washington, 27. jan. Ameriški generalni konzul Gudger v Panami poruče vest, da je tje kaj dospela križarka „Baston“, na kateri je sedem za rumeno mrzlico obolelih mornarjev. Jeden Japonec je že umrl, dočim so dva druga Japonca in vojaka Lafertyja poslali v bolnico v Anconu. Bolezen se še razširja. O boleznih poroča tudi poveljnik križarke, kapitan Miles.

11,700 dolarjev poneveril. — Memphis, Tenn., 28. jan. Ivan H. Samuels, knjigovodja tvrdke Seessel & Aschner na Front St., je poneveril 11,700 dol., radi česar so ga zaprli. Večino vkradenega denarja je zagiral pri konjski dirki.

Nezgode na železnicah. — Hartford, Conn., 27. jan. Vsled snežnega viharja, ki je razsajal, tudi železniški strojevodje niso zamogli daleč videti. Vsled tega sta blizu East Hartforda zadela skupaj ekspresni in tovorni vlak. Obe lokomotivi sta razdejani. Le dva potnika sta bila ranjena. — Louisville, Ky., 26. jan. Pri Earl Parku skočil je raz tir osebni vlak Big Four železnice, ko je vozil iz Chicaga v Louisville. Šestnajst potnikov je ranjenih. — Stockton, Cal., 26. jan. Potniški vlak Santa Fe železnice je pri Blumu zavozil v neki drug vlak. Dvanajst oseb je bilo hudo ranjenih.

Nad 900 potnikov parnika „Vaderland“ je moralo v karanteno. — Newyorški zdravstveni komisar Doty je parnik „Vaderland“ poslal v karanteno, da ga tam desinficirajo. Parnik je dospel že minoli terek iz Antwerpena v New York. Na potu iz Evrope do Amerike umrlo je namreč deset potnikov medkrovja, kateri vsi so avstrijski podaniki. Zdravnik, ki je vslužben na parniku, je dognal, da so vsi imenovani umrli vsled pljučnice, kar sta potrdila tudi zdravnik dr. Simom iz New Yorka in dr. Ackerman iz Milwaukee. Zdravniki so pronašli, da je medkrov na imenovanem parniku v najboljšem stanju in da je edinole viharno vreme povzročilo smrt imenovanih potnikov.

Poslano.)*

Gledé na dopisa iz Št. Andreža, ki se tičeta moje osebe, izjavljam to:

Ko sem se vrnil v soboto 4. t. m. zvečer iz Trsta, sem šel k starošinstveni seji. Jaz nisem nič vedel, da se namerava izreči županu zaupnica s tako vsebino, kakor je bila izrečena. V pisarni mi je dal podžupan tisto izjavo, rekoč, naj berem. Ali v mislih, da je stvar gotova in poštena, nisem takrat bral, pač pa v seji. Ko sem začel brati, sem pač moral brati do konca. Opis v „Gorici“ je tak, da leti vsa krivda in vsa opravičena jeza odbora našega pevskega in bralnega društva name. Radi tega izjavljam, da sem prišel po nedolžnem do tega, da se me sedaj javno obsoja. Če bi bil vedel, kaj je, bi ne bil čital. Obzavljujem napade na društvo. Jaz sem miroljuben človek ter nočem nikogar žaliti. Preključem vse tisto, kar sem čital v seji, ker se ne strinjam s tistim, in hočem živeti v miru in logi s svojimi sovaščani.

V Št. Andrežu, dne 13. svečana 1905.

Jožef Lutman št. 174.

*) Za vsebino pod tem naslovom je odgovorno uredništvo le toliko, kolikor zahteva tiskovni zakon.

Veliki ples v tržaškem „Narodnem domu“ na korist družbe Sv. Cirila in Metoda!

Naval, ki pritiska na avstrijske Jugoslovane tako od severa, kakor od juga, je postal že tako drzen, tako silovit, da danes ne bojujemo več boja za zmago, temveč boj za življenje, boj za obstoj Jugoslovancev. Naš sovražnik razpolaga z ogromno močjo od ekonomske in politične strani, med tem ko so naše uporne sile le slabe in neznatne in nas mora rešiti le čvrsta narodna zavest, zavest, da smo vsi sinovi Slovanstva; ne smemo si pustiti odtužiti niti enega uda, ki nam pripada po rojstvu, ker sicer zginemo prav gotovo sčasoma v morju nemstva in italijanstva. Naši sovragi to dobro vedo in zato hočejo nam odtujiti že našo mladino ne samo ob meji, še celo v sredi nas preplavljajo vse s svojimi učnimi zavodi, a upirajo se tudi še tako skromni naši zahtevi po lastnih šolah, in kakor izkušnja učni, le žalibog vedno z uspehom.

Vlada nima oči za nas, navezani smo na lastno moč. Ta naša moč se kristalizuje v naši šolski družbi „Sv. Cirila in Metoda“, ka-

tera spolnjuje najvažnejšo misijo slovanstva in kulture s tem, da ohranja našo deco slovanstvu in tako zagotavlja narodovo bodočnost!

Uvaževaje vse to se je letošnji predpust strnila slovenska in hrvatska mladež tržaškega mesta in postavila si nalogo, prirediti na korist družbe „Sv. Cirila in Metoda“ veliki narodni ples, katerega čisti dobiček se bode razpolovil med istrsko in slovensko družbo sv. Cirila in Metoda.

Stavil se je odbor, v katerem je združen ves inteligenten naraščaj tržaškega Slovanstva, kateri si je med seboj razdelil delo, da si tembolj gotovo zagotovi uspeh. Ražvila se je velikanska reklama ter se pripravlja plesna zabava s tako živahno energijo in v tako velikem obsegu, da take zabavne prireditve še ni videl slovanski Trst. Zraven materijelnega cilja, podpreti gmotno družbo „Sv. Cirila in Metoda“, ki se ravno dandanes nahaja v nekako kritičnem štadiju, ker se tuin-tam zanjo požrtovalna navdušenost ohlaja, hoče odbor slovenske in hrvatske mladeži doseči še drugi idealni namen. Ta prireditev naj bode objednem najsijajnejša manifestacija slovenske misli, slovenske vzajemnosti, združitve strem-ljenja dveh narodov: slovenskega in hrvat-skega v to, kar sta že jedenkrat bila poprej; nego sta bila umetno razcepljena, njihju spoji-tev v duševno celoto.

Na veselico bo dobro došel gospod in prostak, ples ne bo le za inteligenco, priredi se v obče za vse dostojne ljudi.

Vršil se bode veliki narodni ples v korist družbe sv. Cirila in Metoda dne 25. svečana 1905. v koncertni in sokolski dvorani „Narodnega doma“ v Trstu ter bo svirala vo-jaska godba c. kr. pešpolka št. 97. v dveh oddelkih. Začne se plesna veselica ob 9. uri zvečer in neha ob 4. uri v jutro. Vstopnina 1 K za vsako osebo. Dostojnim maskam je dovoljen vstop.

Kakor je posneti iz velikega zanimanja za to veselico po celem Primorskem in iz dejstva, da občinstvo že danes pridno sega po vstopnicah, obeta biti udeležba velikanska.

Natančnejša poročila o pripravah prinaša tržaški slovenski dnevnik „Edinost“, ki je pre-pustil odboru brezplačno svoje predale za re-klamo.

Slovani! Podpisani odbor slovenske in hrvatske mladeži v Trstu Vas ob tej priliki vabi, da pristopite vsi in prinesete svoj dar na oltar naše skupne domovine, da otmete svoje otroke svojemu narodu in da pokažete sovragom, da smo tudi mi kulturni narod, ka-teri hoče svoji deci dati priliko do omike in jo pripeljati do sreče in prosvete!

Trst, dne 10. februarja 1905.

Za odbor za veliki Cirilo-Metodov ples:

Blagajnik: Predsednik:
Dr. Ferdo Černe, Dr. Fran Brnčič,
Tajnik:
Zvonimir Kundić.

TELEGRAM

Iz devete dežele. Tukajšnji Sokol priredi dne 7. marca t. l. maškarado, kateri v doslej zna-nih deželah še ni bilo jednake.

Pri tej priliki se postavi našemu zaslužnemu županu Pustu v noči od 7. do 8. še „med živimi“ spomenik, za kar je določenih 100.000 fiekov.

Zaščitna znamka: „Sldro“

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za
Pain-Expeller

je splošno priznano kot izvrstno bol blažiljoče mazilo; cena 80 vin., K 1-40 in K 2 se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod priljub-ljenega domačega sredstva, naj se jemlje le originalne steklenice v skatljah z našo zaščitno znamko „Sldro“ iz Richterjeve lekarne, potem se je gotovo prejelo originalni izdelek.

RICHTERJEVA LEKARNA
k „zlatemu levu“ v Pragi
Elisabethgasse št. 5 nova.
Dnevno razpustljanje.

Peter Cotic,

čevlarski mojster v Gorici

naznanja svojim c. odjemalcem, da je preselil

svojo čevlarsko delavnico
v lastne prostore v Raštelju št. 32.

Slično dunajskim tvrdkam **sem znižal** tudi jaz

radi

pozne zimske sezone

jako občutno cene vsega zimskega blaga

in sicer:

Raznovrstne pletenine za dame in gospode kakor: rokavice, nogavice, jopice, Jaeger-perilo, volnene rute, šerpe, dalje kožuhovne ovratnike, svileno blago, raznovrstne okraske za obleke itd.

Dalje priporočam svojo veliko zalogo krasnih ovratnic za gospode, belega perila, dišav, mila, glavnikov, pasov, predpasnikov, modercev, dežnikov, žepnih robcev, galoš, domačih čevljev, hlačnikov itd.

J. ZORNIK - Gorica

sedaj Gosposka ulica št. 10.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

V svojem „Trgovskem Domu.“

Hranilne vloge obrestuje po 4½%, - večje, stalno naložene najmanj na jedno leto, po dogovoru. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez iz gube obresti. - Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih; ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Združniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 30. junija 1904:

Deleži: a) podpisani	K 1.174.800
b) vplačani	376.103
Dana posejila	1.930.929
Vloge	1.828.591

Gorica * Gorica

Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti nadškofijski palači. - Sobe za prenočišča po zmernih cenah. - Velik jedilni salon, poleg stekleni salon s teraso. - V poletnem času prijeten vrt z verando. - Sobe za klube, društva, za sklenjene družbe. - Izborna kuhinja. Domača in tuja vina. Izvirno pilzensko »prazdroj«-pivo.

Prva koncesijonirana delavnica z motornim obratom za fino mehaniko fiziko, ma. tematiko, optiko, fino brušenje in poliranje itd. Vpeljava strelodvodov, elektrike, brzojavov, hišnih telefonov, plina in vode.

Poprave se izvršujejo hitro in po ceni.

Ivan Potočnik & A. Hügel

Gorica, za vojašnico.

Precizijska delavnica predmetov za merjenje.

Bogata zaloga

raznih predmetov za razsvetljavo za plinovo in električno inč.

Oprave za kopelji, sesalke vseh sistemov. - Popravljalnica avtomobilov, motociklov in dvokoles. - Delavnica za pobakrenje in poniklanje. - Pumpe, železne in kovinske cevi. Zaloga mesarskega orodja, kuhinjskih nožev, brivskih britev, škarij itd.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte itd.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Išče se

učenca

za knjigarno in trgovino z muzikalijami

in umetninami.

Ponudbe na:

Goriška Tiskarna A. Gabršček.

Lekarna Cristofoletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štokfiževo) jetrno olje. Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti. Zvirna steklenica tega olja naravnor-mene barve po K 140, bele barve K 2. Trskino železno jetrno olje. Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so ner-vozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jedcem. S tem oljem se ozdravijo v kratkem času in z gotovostjo vse kostno bolezn, žlezni otoki, golše, malokrvnost itd. itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, preišče se vedno v mojem kem. laboratoriju predno se napolnijo steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim c. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofoletti jeva pijača iz kine in železa

najboljši pripomoček pri zdravljenju s trsknim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Anton Ivanov Pečenko - Gorica

TEKALIŠČE JOSIPA VERDIJA št. 26.

Velika zaloga

pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sedmih od 56 l naprej. Na zahtevo pošila tudi vzorce.

Zaloga piva

„Delniške družbe združenih pivovarov Zalec-Laški Trg“ pilsenjskega piva „prazdroj“ iz sloveče ceske „Mšečanske pivovarne“.

Zaloga ledu, katerega se oddaja na dobelo od 100 kg naprej.

Cene zmerno. Postrežba poštena in točna.

Nova trgovina v Gorici.

Otvorili smo novo trgovino, ki ima:

knjige, časopise (slovenske, hrvaške, ruske, češke, nemške, italijanske, na željo preskrbi vsak časopis v katerikoli jeziku), papir vseh močnih vrst, pisarniške in šolske potrebščine (peresa, svinčniki, ročniki, črnilo, radirke itd. itd.)

Razglednice v najbogatejši izbiri (nad 40000 vzorcev), med temi vse možne slovanske, narodne ali izdelki slovanskih umetnikov. Prekupcem velik popust.

Sluke: zgodovinske, posvetne in nabožne, slovanskih umetnikov z umetniškimi okvirji tudi slovanskega izdelka.

Kipi: Prešeren, Vodnik, Vega, Jurčič, Kespik, Slomšek, Tolstoj, kralj Petar II. srbski, S. Gregorčič, Levstik itd.

V kratkem bo trgovina vrejena in popolna. Rodoljubi se lahko prepričajo, da bo to modern vseskozi slovanski zavod, kakoršnega na celnem Primorskem doslej ni bilo. Kazati hoče rojakom napredujočo slovansko umetnost, znanstvo, slovstvo v vseh panogah, in vzbujati za vse to med rojaki smisel in čut.

Rojakom v mestu in na deželi se toplo priporočamo

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

A. vd. Berini - Gorica

Šolska ulica št. 12

velika zaloga oljkega olja

prve vrste

najboljših tvrdk iz Istre, Dalmacije, Molfetie, Bari in Nice.

s prodajo na drobno in debelo. Prodaja na drobno: K — 72, — 80, — 88, — 96, 104, 112, 120, 136, 144, 160, 180.

Najdebelo cene ugodne. Pošilja poštnino rasto na dom. Posodo se pušča kupcu do popolne uporabe olja; po uporabi se spet zamenja s polno. Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in svač.

Cene zmerno.